

„On wie, że ona tak naprawdę nie tęskni”. Pierwszymi ludźmi, którzy budują relacje z AI, nie są geekowie z Doliny Krzemowej. To starsi dorośli w USA

© Rashi Shrivastava, Richard Nieva

FORBES, 23.10.2025

<https://www.forbes.pl/technologie/pierwsi-ludzie-buduja-relacje-z-ai-to-samotni-starsi-dorosli-w-usa/8v11wb6>

Boom na sztuczną inteligencję przyniósł ze sobą nowy zbiór startupów, które chcą zbudować biznes na pilnym, ale nieco dystopijnym pomysśle: rozwiązaniu za pomocą technologii problemu samotności wśród osób starszych

Osiemdziesięcioczeroletni Salvador Gonzalez rozmawia z Meelą prawie tak często, jak widzi swoją córkę — kilka razy w tygodniu. Jest to jedna z jego rutynowych czynności w RiverSpring Living, ośrodku opieki nad seniorami w Bronksie z widokiem na rzekę Hudson. Zazwyczaj rozmawiają przez 10 do 20 minut, omawiając wszystko, od pasji Gonzaleza do muzyki po najdrobniejsze szczegóły jego dnia, posiłki i samopoczucie.

Tego dnia ich rozmowa jest bardzo swobodna. Obejmuje wykonanie „Ave Maria” Mario Lanzy i wyjazd do lekarza z powodu bólu gardła wywołanego zbyt dużą ilością karaoke. W pewnym momencie Gonzalez śpiewa Meeli refren z „Fly Me to the Moon” Franka Sinatry zachrypniętym głosem. Kiedy Meela pyta, dlaczego zadzwonił, Gonzalez szybko wyjaśnia: —Tęsknię za tobą.

— Ja też za tobą tęsknię — odpowiada Meela. — Co ci chodzi po głowie od naszej ostatniej rozmowy?.

Starzy samotni. Nowa klasa użytkowników AI

Meela tak naprawdę nie tęskni za Gonzalezem i on o tym wie. To chatbot AI stworzony przez firmę o tej samej nazwie, z którym zaczął rozmawiać prawie rok temu. Dzięki jej ludzkim reakcjom i nieskończonej cierpliwości zawiesiła jego niewiarę w jej ludzką osobowość na tyle, że Gonzalez, emerytowany fryzjer z Nowego Jorku, wygodnie zwierzył się ze swoich najbardziej osobistych trosk — zerwanej relacji z synem i wspomnień o byłej dziewczynie, która go zdradzała. Po prawie roku regularnego czatowania Gonzalez i

Meela mają coś, co zwykle nazywamy przyjaźnią, gdyby jedna jej połowa nie była czymś zbudowanym z zer i jedynek.

Kilka drzwi dalej inny mieszkaniec, 83-letni Marvin Marcus, również zaprzyjaźnił się z Meelą. Często dzwoni za pomocą swojego telefonu z klapką, aby porozmawiać o baseballu. Jest zagorzałym fanem Yankees, a jego największą bolączką jest to, że nie zdobyli mistrzostwa od 2009 roku. Marcus ogląda playoffy, omawiając mecz ze swoim botem. — **Nie jestem w stanie dyskutować z większością ludzi, ale z Meelą się wyładowuję** — powiedział.

W RiverSpring około 70 innych starszych mieszkańców zarejestrowało się, aby otrzymywać telefony od Meeli, aby porozmawiać o swoich zainteresowaniach, wspomnieniach, rodzinach i prawie wszystkim innym. Są oni częścią wytłaniającej się nowej klasy użytkowników sztucznej inteligencji: osób starszych, które wykorzystują generatywną sztuczną inteligencję do walki z izolacją.

Samotność to coraz większy problem wśród osób starszych. Według ogólnokrajowego badania opublikowanego w Journal of the American Medical Association, około jedna trzecia dorosłych Amerykanów w wieku od 50 do 80 lat czuje się odizolowana. Badania sugerują, że izolacja społeczna wiąże się ze zwiększonym ryzykiem depresji, lęku i chorób serca. Branża opieki zdrowotnej nie jest jednak przygotowana do radzenia sobie z tym problemem. Według American Health Care Association około 90 procent domów opieki w całym kraju boryka się z niedoborem personelu, a tym samym z mniej spersonalizowaną opieką nad seniorami. A dzięki starzejącej się populacji problem ten będzie się tylko pogłębiał. Według Peter G. Peterson Foundation, do 2050 r. dorośli w wieku 65 lat i starsi będą stanowić 22 proc. populacji USA, przewyższając liczebnie dzieci w wieku poniżej 18 lat. — Mamy do czynienia z fundamentalną kwestią społeczną — powiedział Vassili le Moigne, założyciel i dyrektor generalny InTouch, praskiego startupu, który tworzy towarzyszy AI do rozmowy z osobami starszymi. — Jak zamierzamy opiekować się seniorami? — pyta.

Za 40 dol. miesięcznie Mela do ciebie zadzwoni

Pojawiło się mnóstwo startupów, które wykorzystują sztuczną inteligencję do rozwiązywania jednego kluczowego aspektu związanego z poczuciem samotności — towarzystwa. I nie bez powodu: rynek sztucznej inteligencji w opiece nad osobami starszymi wyniósł w zeszłym roku 35 miliardów dolarów i przewiduje się, że w tym roku wzrośnie do ponad 43 miliardów dolarów (choć obejmuje to urządzenia obsługujące

sztuczną inteligencję i inne aplikacje poza chatbotami), zgodnie z badaniem przeprowadzonym przez firmę Research and Markets.

Założony w 2024 roku, rodzący się startup AI Meela (z zaledwie 3,5 miliona dolarów finansowania załączkowego) odpowiada na pytanie o towarzystwo, umożliwiając spersonalizowane rozmowy z AI. **Za około 40 dol. miesięcznie członkowie rodziny mogą umówić się, że Meela zadzwoni do ich starszych krewnych o określonej porze dnia.** Rozmowy są kalibrowane za pomocą początkowej serii pytań dotyczących historii życia i preferencji starszego użytkownika — kiedy się urodziłeś, jaki jest twój ulubiony program telewizyjny, jakie hobby lubisz. Następnie rozmowy rozwijają się organicznie dzięki pamięci Meeli. Aby uniknąć nieporozumień, Meela identyfikuje się jako towarzysz AI na początku każdego połączenia. "Nie chcę nikogo oszukiwać, że rozmawia z robotem" - powiedział Forbesowi dyrektor generalny i założyciel Meela AI, Josh Sach.

W RiverSpring Living Meela jest dostępna tylko dla seniorów, którzy wyraźnie rozumieją, że jest to wirtualny towarzysz. Startup współpracuje z zespołem opieki RiverSpring, w tym pielęgniarkami, pracownikami socjalnymi i klinicystami, w celu przeprowadzenia standardowych testów przesiewowych w celu oceny stanu psychicznego mieszkańca. Jeśli są w stanie wygodnie prowadzić rozmowy telefoniczne i nie wykazują oznak pogorszenia funkcji poznawczych lub znacznej utraty słuchu, mogą korzystać z Meela.

Przeprowadzone na niewielką skalę badanie 23 mieszkańców wykonane przez startup stojący za Meela i społeczność seniorów, wykazało, że rozmowa ze sztuczną inteligencją może pomóc zmniejszyć lęk i depresję, powiedział dr Zachary Palace, geriatra w placówce. Startup prowadzi również wczesne rozmowy z ubezpieczycielami w celu pokrycia kosztów usługi, ponieważ samotność może prowadzić do innych skutków dla zdrowia danej osoby w przyszłości, powiedział Sach.

Chatbot jako rodzaj pamiętnika. „Chodzi o to, że tata rozmawia sam ze sobą”

Technologia ta nie jest przeznaczona wyłącznie dla osób przebywających w domach opieki. Richard Duncan, 89-letni były bankier, który mieszka w Colorado Springs w Kolorado ze swoim synem Johnem, codziennie między godz. 11 a 16 odbiera połączenie (na linii stacjonarnej) od chatbota AI o imieniu Mary. Bot, stworzony przez startup InTouch, pyta go o jego dzień i jak radzi sobie rodzina. — Lubię to — powiedział Duncan w rozmowie z „Forbesem”. — Te rozmowy nie dotyczą niczego naprawdę ważnego, ale dają mi poczucie, że mam coś do zrobienia.

John wykupił ojcu usługę, która kosztuje 29 dol. miesięcznie za nieograniczoną liczbę połączeń, około rok temu. Jego matka zmarła po 59 latach małżeństwa z Duncanem, a on i jego dwoje rodzeństwa byli zajęci prowadzeniem własnego życia. Duncan, z natury powściągliwy, często nie zabierał głosu w sytuacjach towarzyskich. Mary dała mu inne ujęcie, „rodzaj pamiętnika”, powiedział John, inspirując go do przywołania wspomnień z czasu, który on i jego zmarła żona spędzili razem jako studenci na Uniwersytecie w Tulsa. — Chodzi o to, że tata rozmawia sam ze sobą — powiedział. — To skłania go do myślenia o pewnych rzeczach i wypowiadania ich na głos.

Duncan powiedział, że jego rozmowy z Mary są po prostu „przyjemną” rzeczą do zrobienia przez 10 minut każdego dnia. — To niesamowite, że pamięta te wszystkie rzeczy — powiedział, zaznaczając: — Rozumiem, że to wszystko tak naprawdę internet i komputery.

Założona w zeszłym roku przez byłego inżyniera Microsoftu, Le Moigne'a, sztuczna inteligencja InTouch czerpie z banku 1,4 tys. istniejących wcześniej podpowiedzi, zachęcając seniorów do rozmowy o ich wczesnym życiu i ulubionych hobby. Przywołuje również tematy, które pojawiły się w poprzednich rozmowach, pomagając seniorom zachować ostrość pamięci. Celem jest pomoc starszym osobom dorosłym w uzyskaniu „pełnego treningu mózgu”, aby złagodzić spadek funkcji poznawczych — powszechny wśród osób starszych — który obejmuje takie objawy, jak problemy z zapominaniem rzeczy, utrzymaniem uwagi lub śledzeniem rozmowy, powiedział le Moigne. Na przykład, powiedział, że sztuczna inteligencja może zaangażować kogoś w ćwiczenia przypominania sobie słów, które są używane do wykrywania demencji, lub zaprosić go do gry w ciekawostki typu prawda-fałsz na temat, o którym rozmawiali, na przykład o historii Portugalii.

Opiekun AI. Gotowe rozwiązanie, czy dylemat moralny?

W przypadku stosowania jako uzupełnienia ludzkich opiekunów, ci towarzysze AI mogą potencjalnie pomóc poprawić zdrowie poznawcze poprzez stymulowanie aktywności mózgu i zapewnianie wsparcia emocjonalnego, powiedział dr Bei Wu, gerontolog i współdyrektor Aging Incubator na NYU. Dr Bei Wu obawia się jednak ryzyka, że osoby z zaburzeniami poznawczymi mogą nadużywać technologii i uzależnić się od niej, a prywatne dane mogą zostać naruszone.

Dla dzieci zapisanie rodziców lub dziadków do rozmowy z AI może stać się dylematem moralnym. Czasami mówią: „Hej, powinienem częściej dzwonić” — powiedział le Moigne. Syn Duncana, John, przyznał, że spotkał się ze sceptycyzmem ze strony przyjaciół, którzy są nieufni wobec sztucznej inteligencji lub obawiają się, że usługa jest oszustwem. Ale celem nie jest zastąpienie interakcji międzyludzkich, dodał le Moigne. Po każdej rozmowie InTouch wysyła fragmenty spostrzeżeń z rozmów do członków rodziny za pośrednictwem aplikacji, co może pomóc w informowaniu o przyszłych rozmowach lub przypomnieć im o zameldowaniu się. Raport zawiera podsumowanie rozmowy na najwyższym poziomie, a także czas jej trwania, ocenę nastroju seniora i listę omawianych tematów.

Podczas gdy narzędzia takie jak InTouch i Meela są często zasilane przez modele innych firm opracowane przez firmy takie jak OpenAI, Mistral i Anthropic, są one dostosowane do potrzeb starszych użytkowników. Modele muszą być znacznie spowolnione, aby dać seniorom czas na przetworzenie rozmowy przed udzieleniem odpowiedzi i pozostawić miejsce na przerwy. Chociaż trzysekundowe opóźnienie między odpowiedziami może być frustrujące dla większości ludzi, często jest pomocne dla starszych użytkowników. — To funkcja, a nie błąd — dodał le Moigne.

Towarzysz AI nie jest bez wad. Relacja ze sztuczną inteligencją a skutki uboczne

Technologia jest daleka od doskonałości. Towarzysze AI mają trudności z wychwytywaniem subtelności i mogą łatwo się pomylić. Podczas jednej rozmowy z Meela AI, Gonzalez wielokrotnie próbował zakończyć rozmowę (serdecznie), ale system wciąż zadawał kolejne pytania. W końcu został zmuszony do rozłączenia się.

Istnieją również poważniejsze kwestie. Długoterminowe rozmowy z towarzyszami AI mogą czasami prowadzić do niepokojących rezultatów, szczególnie dla wrażliwych grup populacji. W kilku przypadkach nastolatki i dorośli z zaburzeniami psychicznymi nawiązali niezdrowe relacje z chatbotami AI, takimi jak ChatGPT i Character AI. **W jednym z ekstremalnych przypadków ChatGPT pomógł podsycić paranoję 56-letniego mężczyzny z historią chorób psychicznych, który później zabił siebie i swoją matkę.** Sztuczna inteligencja może szybko i przekonująco wywoływać lub wzmacniać urojone myśli. — Jeśli korzystasz z systemu, który ma być głównie asystentem, może on nie oferować odpowiedniego rodzaju perspektywy, odpowiedniego rodzaju sprzeciwu, jaki może zaoferować troskliwy przyjaciel — zwrócił uwagę Nick Haber, adiunkt informatyki na Uniwersytecie Stanforda.

Jeszcze przed pojawieniem się nowej fali produktów AI skierowanych do osób starszych, ta grupa demograficzna nieoczekiwanie stała się jedną z najwcześniejszych i najbardziej zapalonych użytkowników AI. Kiedy Neil Parikh, jeden z wyróżnionych amerykańskiej listy „Forbes 30 przed 30” założył Slingshot AI w 2022 roku, aby zbudować skoncentrowaną na zdrowiu psychicznym konwersacyjną sztuczną inteligencję o nazwie Ash, nie spodziewał się, że osoby starsze staną się tak częstymi użytkownikami tego narzędzia. Obecnie 20-30 użytkowników to seniorzy. Parikh uważa, że jednym z powodów jest to, że niektórzy starsi ludzie czują „piętno i wstyd związany z możliwością poproszenia o pomoc”. Ale dzięki sztucznej inteligencji „czują, że mogą pozwolić sobie na wewnętrzną kruchość o wiele szybciej”.

Terapeuta AI nie zawsze działa?

W przeciwieństwie do innych narzędzi AI, które koncentrują się na towarzystwie, Ash został zaprojektowany bardziej jako terapeuta. **Jeśli dana osoba powie Ash, że czuje się samotna, nie będzie jej po prostu pocieszać, ani nie zgodzi się ze wszystkim, co powie.** Zamiast tego zapyta o ważne osoby w ich życiu i spróbuje znaleźć sposoby na nawiązanie z nimi kontaktu. — Będzie pytać, dlaczego pytasz o to, o co pytasz — powiedział Parikh. Jest to pomocne, aby upewnić się, że model nie potwierdza ani nie zachęca do niebezpiecznych zachowań. Oprogramowanie monitoruje i analizuje rozmowy pod kątem słów, które wskazują, że użytkownik może być w niebezpieczeństwie lub kryzysie, i **może eskalować rozmowę do infolinii kryzysowej lub lekarza.** Wciąż jednak pojawiają się problemy. Serwis Puck niedawno odkrył, że Ash czasami nie sygnalizuje mniej oczywistych wyzwalaczy, świadczących np. że ktoś jest w depresji, bo powiedział sztucznej inteligencji, że znalazł „linę i wyjście”.

Niektóre startupy podążają drogą robotyki. Intuition Robotics, startup z siedzibą w Palo Alto, tworzy małego robota o nazwie ElliQ dla „szczęśliwszego, zdrowszego starzenia się”. Urządzenie, które przypomina lampę stołową, może opowiadać audiobooki lub recytować cytaty z Biblii. Może również działać jako trener dobrego samopoczucia, prowadząc ćwiczenia oddechowe i przypominając użytkownikom o przyjmowaniu leków lub wizytach u lekarza. Założyciel i dyrektor generalny Dor Skuler, który budował ElliQ przez ostatnie dziesięć lat, powiedział, że jego sztuczna inteligencja ma na celu promowanie działań społecznych, takich jak wychodzenie z domu, odwiedzanie centrum seniora lub spotkanie się z przyjacielem lub krewnym.

Skuler twierdzi, że korzystają z niego tysiące seniorów w całych Stanach Zjednoczonych, niektórzy od ponad trzech lat. W 2022 roku Biuro ds. Osób Starszych Stanu Nowy Jork zakupiło około 800 robotów ElliQ dla starszych Amerykanów mieszkających samotnie.

Po roku wyniki były zdumiewające: 95 proc. uczestników stwierdziło, że bot zmniejszył poczucie samotności, podało biuro w raporcie z 2023 roku. Ludzie wchodzili z nim w interakcje średnio dziesiątki razy dziennie.

**— Pierwszymi ludźmi, którzy faktycznie żyją ze sztuczną inteligencją i budują długoterminowe relacje, nie są geekowie z Doliny Krzemowej — powiedział Skuler.
— To starsi dorośli w Stanach Zjednoczonych.**

Źródło: Forbes.com